

تعیین بهترین ارتفاع برگ‌چینی و اهمیت آن در افزایش کیفیت و عملکرد محصول چای (*Cammellia sinensis* L.)

معظم حسن پور اصیل^۱
استادیار علوم باغبانی، دانشکده کشاورزی، دانشگاه گیلان

چکیده: آزمایشی به منظور بررسی اثرات سطوح مختلف برداشت بر عملکرد و کیفیت بوته‌های چای، در سال زراعی ۱۳۸۲ در یکی از مناطق پنجگانه چایکاری کشور (قومنا) اجرا گردید. آزمایش به صورت کرت‌های خرد شده در زمان در طرح بلوک‌های کاملاً تصادفی با ۴ تکرار انجام شد. سطوح مختلف برداشت به ترتیب شامل ۵، ۱۰ و ۱۵ سانتی‌متر بالای سطح هرس سالیانه و شاهد (بلافاصله بعد از سطح هرس) به عنوان کرت‌های اصلی و ۹ زمان برداشت برای عملکرد و ۳ زمان نمونه‌برداری یعنی چین بهاره، چین تابستانه و چین پاییزه برای کیفیت به عنوان کرت‌های فرعی در نظر گرفته شد. صفات مورد بررسی در این آزمایش عبارت بود از: عملکرد برگ سبز (عملکرد کل برگ سبز و عملکرد برگ سبز استاندارد)، سطح گسترش بوته، صفات کیفی برگ سبز شامل خاکستر کل، خاکستر غیر محلول در آب و خاکستر محلول در آب، درصد عصاره آبی، درصد تانن، درصد رطوبت، درصد ماده جامد، صفات کیفی چای خشک شامل خاکستر کل، خاکستر غیر محلول در آب، خاکستر محلول در آب، درصد عصاره آبی، درصد تانن، درصد رطوبت چای خشک، درصد کافئین، تئوفلایین (TF)، تئاروبیجین (TR)، رنگ کل (TC)، شفافیت (B) و نسبت تئافلایین به تئاروبیجین (TF/TR) در چای خشک. نتایج حاصل از بررسی‌ها

نشان داد که برداشت از ارتفاع ۵ سانتی متری بالای سطح هرس در عملکرد کل برگ سبز و برگ‌های استاندارد نسبت به بقیه تیمارها برتری داشته است. در مورد سطح گسترش بوته، سطوح ۵ و ۱۰ سانتی متر نسبت به شاهد ارجحیت نشان داده است. نتایج صفات کیفی، نشان داد که برای عصاره آبی همه تیمارها نسبت به تیمار شاهد یعنی برداشت بلافاصله بعد از سطح هرس برتری داشته است، البته مقدار آن در چین بهار بیشتر از چین تابستانه و چین پاییزه بوده است. بیشترین مقدار کافئین در برداشت از ارتفاع‌های بالاتر از سطح هرس حاصل شد ولی تحت تاثیر فصول قرار نگرفت. در زمینه تانن نیز تیمارهای ۵، ۱۰ و ۱۵ سانتی-متر بالای سطح هرس بر تیمار شاهد ارجحیت نشان دادند البته مقدار آن در چین بهار و تابستانه بیشتر از چین پاییزه بوده است. مقدار TF تحت تاثیر ارتفاع مختلف برداشت قرار نگرفت ولی مقدار آن در چین بهار بیشتر از چین تابستانه بوده است.

واژه‌های کلیدی: چای، برگ چینی، سطح گسترش بوته، کافئین، تئافلاوین، تئاروبوگین، رنگ کل، رنگ گل، شفافیت، عملکرد.